

2023/0259(NLE)

9.11.2023

REKOMENDACIJOS PROJEKTAS

dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos laikinojo susitarimo dėl prekybos sudarymo projekto
(0000/2023 – C9-0000/2023 – 2023/0259(NLE))

Tarptautinės prekybos komitetas

Pranešėja: Samira Rafaela

Procedūrų sutartiniai ženklai

- * Konsultavimosi procedūra
- *** Pritarimo procedūra
- ***I Įprasta teisėkūros procedūra (pirmasis svarstymas)
- ***II Įprasta teisėkūros procedūra (antrasis svarstymas)
- ***III Įprasta teisėkūros procedūra (trečiasis svarstymas)

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į teisės akto projekte pasiūlytą teisinį pagrindą.)

TURINYS

	Psl.
EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS	5
AIŠKINAMOJI DALIS	6

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos laikinojo susitarimo dėl prekybos sudarymo projekto
(0000/2023 – C9-0000/2023 – 2023/0259(NLE))

(Pritarimo procedūra)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Tarybos sprendimo projektą (0000/2023),
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos laikinojo susitarimo dėl prekybos projektą (0000/23),
 - atsižvelgdamas į prie susitarimo pridėdamą bendrą pareiškimą dėl prekybos ir darnaus vystymosi nuostatų, įtrauktą į Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos laikinąjį susitarimą dėl prekybos,
 - atsižvelgdamas į prašymą dėl pritarimo, kurį Taryba pateikė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 91 straipsnio 1 dalį, 100 straipsnio 2 dalį, 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą, 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punkto v papunktį ir 218 straipsnio 7 dalį (C9-0000/2023),
 - atsižvelgdamas į savo ... m. ... d. ne teisėkūros rezoliuciją¹ dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Čilės Respublikos pažangiojo pagrindų susitarimo sudarymo,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 105 straipsnio 1 ir 4 dalis ir 114 straipsnio 7 dalį,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto rekomendaciją (A9-0000/2023),
1. pritaria susitarimo sudarymui;
 2. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių bei Čilės Respublikos vyriausybėms ir parlamentams.

¹ Priimti tekstai, P8_TA(0000)0000.

AIŠKINAMOJI DALIS

ES politiniai ir ekonominiai santykiai su Čile šiuo metu reglamentuojami 2002 m. asociacijos susitarimu. Tačiau nuo 2002 m. pasaulis labai pasikeitė, o ES ir Čilės santykių potencialas prekybos ir investicijų srityje pastaraisiais metais nebuvo pakankamai išnaudotas. Todėl 2017 m. ES ir Čilė pradėjo derybas dėl susitarimo atnaujinimo, kad susitarimas būtų suderintas su pažangiausiais standartais ir būtų pasinaudota neišnaudotomis galimybėmis. Derybos dėl prekybos dalies techniniu lygmeniu baigtos 2021 m. spalio mėn. 2022 m. gruodžio 9 d. buvo paskelbta, kad iš esmės susitarta dėl naujo ES ir Čilės pažangiojo pagrindų susitarimo ir laikinojo susitarimo dėl prekybos.

Pažangųjų pagrindų susitarimą sudaro politinė ir bendradarbiavimo dalis bei prekybos ir investicijų dalis, apimanti investicijų liberalizavimą, taip pat investicijų apsaugos nuostatas. Tekstas, dėl kurio susitarta, šiuo metu rengiamas ratifikavimui dviejų kryptų procese. Kadangi visame pažangiajame pagrindų susitarime yra nuostatų dėl politikos sričių, kuriose ES dalijasi kompetencija su ES valstybėmis narėmis, pavyzdžiui, investicijų apsaugos, susitarimas bus pateiktas ne tik Europos Parlamentui, kad jis jam pritartų, bet ir visoms ES valstybėms narėms ratifikuoti pagal jų konstitucinius reikalavimus. Lygiagrečiai pažangiajam pagrindų susitarimui buvo pasiūlyta pasirašyti ir sudaryti, taikant tik ES lygmens ratifikavimo procedūrą, laikinąjį susitarimą dėl prekybos, kuriame būtų tik pažangiojo pagrindų susitarimo nuostatos dėl prekybos ir investicijų, priklausančios išimtinai ES kompetencijai. Laikinajam susitarimui dėl prekybos turi pritarti Europos Parlamentas, o po to turi būti priimtas Tarybos sprendimas dėl sudarymo. Įsigaliojus pažangiajam pagrindų susitarimui, laikinasis susitarimas dėl prekybos automatiškai nustos galioti.

Čilė yra viena iš labiausiai klestinčių ir industrializuotų Lotynų Amerikos šalių. Jos ekonomika yra labai atvira, taip pat labai priklausoma nuo tarptautinės prekybos. Čilė yra trečia pagal dydį ES prekybos partnerė Lotynų Amerikoje, o ES yra trečia pagal dydį Čilės prekybos partnerė pasaulyje ir didžiausias jos tiesioginių užsienio investicijų šaltinis.

Nuo 2003 m., kai buvo pradėtas taikyti galiojantis asociacijos susitarimas, ES ir Čilės prekybos ir investicijų apimtis labai padidėjo. 2002–2021 m. ES ir Čilės dvišalė prekyba išaugo 142 proc. Tačiau pastaraisiais metais nebuvo pakankamai pasinaudota prekybos ir investicijų santykių galimybėmis, nes tuo pačiu metu abi šalys sudarė pažangesnius susitarimus su kitais partneriais. Todėl dabar ES yra trečia pagal dydį Čilės prekybos partnerė (po Kinijos ir JAV), nors 2003–2009 m. užėmė pirmą vietą.

Atnaujintu susitarimu abiem šalims bus sudarytos sąlygos gerokai padidinti savo dvišalę prekybą ir investicijas, nes abiem šalims bus sukurtos abipusiškai naudingos naujos galimybės ir užtikrintas vystymasis. Pagal susitarimą per ne ilgiau kaip septynerius metus bus liberalizuota 96 proc. Čilės žemės ūkio muitų tarifų eilučių, kurios dar neliberalizuotos, ir 66 proc. ES žemės ūkio muitų tarifų eilučių, įskaitant esamas tarifines kvotas ES sūriui ir Čilės perdirbtiems grūdams. Dėl to daugiau kaip 95 proc. dvišalės prekybos prekėmis bus be muitų. Išimtyms ir toliau bus taikomos labai jautriems produktams, be kita ko, cukrui abiejų šalių atveju ir bananams bei ryžiams ES atveju. Čilės vaisiams ir daržovėms ir toliau bus taikoma ES įvežimo kainų sistema. ES suteiks papildomų galimybių patekti į rinką padidindama muitais neapmokestinamas tarifines kvotas iš Čilės vežamai paukštienai, kiaulienai, avienai, jautienai, česnakams ir konservuotoms žuvims. Tokios Čilei numatytos

naujos kvotos bus taikomos alyvuogių aliejui, vaisių gaminiams ir kitoms prekėms. Susitarimu Čilėje bus apsaugota 216 ES geografinių nuorodų (GN), o ES – 18 Čilės geografinių nuorodų. Dvišalė prekyba pramoninėmis prekėmis jau buvo visiškai liberalizuota pagal dabartinį susitarimą.

Į laikinąjį susitarimą dėl prekybos taip pat įtraukti pažangūs skyriai dėl investicijų ir paslaugų, kuriais užtikrinama, kad Europos investuotojams, steigiant įmones ir vykdant veiklą Čilėje, būtų taikomos tokios pačios sąlygos kaip ir Čilės investuotojams, ir atvirkščiai. Susitarimu apsaugoma valdžios institucijų teisė reglamentuoti ginant viešąjį interesą. Tai apima teisę toliau teikti viešąsias paslaugas, pavyzdžiui, švietimo, sveikatos priežiūros ir vandens, arba gražinti privačiai teikiamas paslaugas viešajam sektoriui.

Pranešėja ypač palankiai vertina tai, kad Komisija išklausė Europos Parlamento raginimus įtraukti specialų atskirą skyrį dėl prekybos ir lyčių lygybės – pirmąjį tokį ES prekybos susitarime. Lyčių lygybė yra viena iš pagrindinių ES vertybių ir turi būti skatinama visais etapais ir visose politikos srityse. Šiuo skyriumi, kuriame numatyti plataus užmojo įsipareigojimai, bus sukurtas naujas lyčių lygybės aspekto integravimo į ES prekybos santykius precedentas.

Naujuoju susitarimu abiem partneriams taip pat bus pradėdama vykdyti sąžiningesnę ir teisingesnę žaliąją pertvarką. Labai svarbu tai, kad susitarimu bus užtikrinta nediskriminacinė prieiga prie svarbiausių žaliavų ir švrios energijos, kartu prisidedant prie Čilėje vietoje kuriamos pridėtinės vertės. Skyriuje dėl energetikos ir žaliavų draudžiamos eksporto ir importo monopolijos bei dviguba kainodara, tačiau Čilei suteikiama tam tikra politikos erdvė siekiant palengvinti naujų pramonės sektorių susiformavimą nustatant mažesnes vidaus kainas neviršijant tam tikrų ribų.

Laikinajame susitarime dėl prekybos taip pat numatytas išsamus skyrius dėl prekybos ir darnaus vystymosi (PDV), kuriame išdėstyti plataus užmojo ir privalomi įsipareigojimai socialiniais, darbo ir aplinkos klausimais. Be to, Čilė ir ES bendrame pareiškime pridėtame prie laikinojo susitarimo dėl prekybos, įsipareigojo peržiūrėti susitarimą, kai tik jis įsigalios, siekiant jį suderinti su naujausiais darnumo standartais, visų pirma su naujuoju ES požiūriu į prekybą ir darnų vystymąsi. Taip bus garantuojama, kad būtų veiksmingiau užtikrintas įsipareigojimų dėl socialinių ir darbo teisių, įskaitant čiabuvių teises, pavyzdžiui, laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą, taip pat aplinkosaugos standartų vykdymas.

Laikinis susitarimas dėl prekybos sudarys sąlygas ES konsoliduoti ir toliau stiprinti savo santykius su vienu iš svarbiausių ir patikimiausių partnerių Lotynų Amerikoje. Susitarimas parodo, kad ES gali bendradarbiauti bendraminčiais partneriais, kad paskatintų sąžiningą, tvirą ir vertybėmis grindžiamą prekybą. Šiuo metu, kai vis labiau kvestionuojama daugiašalė pasaulio tvarka, apimanti atvirą ir taisyklėmis grindžiamą prekybą, šis susitarimas taip pat yra aiškus signalas siekiant sustabdyti protekcionistines tendencijas ir sudaro sąlygas abiem partneriams įvairinti savo tiekimo grandines.

Susitarimu ES ir Čilės santykiai prekybos ir investicijų srityje bus suderinti su pažangiausiais standartais srityse, susijusiose, be kita ko, su aplinkos apsauga, darbo teisėmis, lyčių lygybe ir žmogaus teisėmis, taip pat čiabuvių tautų teisėmis. Juo bus panaikinta dauguma likusių muitų tarifų ir sukurtos didelės naujos galimybės ekonomikos augimui ir darniam vystymuisi. Užtikrinant vienodas sąlygas abiejų šalių investuotojams, susitarimu daugiau Europos įmonių

bus skatinamos investuoti Čilėje ir atvirkščiai, be kita ko, tokiuose strateginiuose sektoriuose, kaip atsinaujinančiųjų išteklių energija ir žaliavos.

Todėl pranešėja rekomenduoja šiam susitarimui pritarti.